



**NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI**  
Delegatura w Kielcach

P/11/111  
LKI-4101-20-02/2011

Kielce, dnia            stycznia 2012 r.

**Pan  
Tomasz Hałatkiewicz  
Dyrektor  
Zespołu Świętokrzyskich  
i Nadnidziańskich  
Parków Krajobrazowych  
w Kielcach**

**WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli<sup>1</sup>, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Zespole Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach (ZSiNPK) kontrolę w zakresie realizacji ustawowych zadań przez ZSiNPK, począwszy od 1 sierpnia 2009 r., ze szczególnym uwzględnieniem Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. Skontrolowano w szczególności: organizację działalności, gospodarowanie i efektywność wykorzystania środków finansowych, przeznaczonych na działalność ZSiNPK, planowanie zadań dla realizacji ustawowych obowiązków parków krajobrazowych, działania w zakresie ochrony walorów parków, a także współpracę z regionalną dyrekcją ochrony środowiska.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 5 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania ZSiNPK w zakresie objętym kontrolą.

Ocenę pozytywną uzasadnia:

- ustanowienie planu ochrony Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego (Ch-KPK);
- należyta ochrona walorów krajobrazowych parków;
- efektywne pozyskiwanie środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach (WFOŚiGW).

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- udzielenia zamówienia publicznego na ochronę obiektów i terenu siedziby ZSiNPK przy ulicy Łódzkiej 244 w Kielcach, z naruszeniem ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych<sup>2</sup>;

<sup>1</sup> Dz. U. z 2012 r. poz. 82.

<sup>2</sup> Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

- braku oznakowania granic parków tablicami informującymi o obowiązujących w nich zakazach oraz braku tablic informujących o nazwie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego;
- niedokonania weryfikacji ustalonych w parkach zakazów, celem zapewnienia ich zgodności z treścią art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody<sup>3</sup>;
- nierzetelnego rozliczania zadań przez ZŚiNPK odnośnie opracowania projektu planu ochrony Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz wykonania i montażu tablic informujących o nazwie parku, finansowanych ze środków publicznych;
- zatrudnienia na stanowisku pracownika Służby Parków Krajobrazowych osoby nieposiadającej wymaganych kwalifikacji.

1. ZŚiNPK został utworzony w celu kierowania ośmioma parkami krajobrazowymi położonymi w całości na obszarze województwa świętokrzyskiego o łącznej powierzchni 119.711 ha. Na mocy uchwały nr XXIX/507/09 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z 3 sierpnia 2009 r., ZŚiNPK został z dniem 1 sierpnia 2009 r. przekształcony w jednostkę organizacyjną Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Ww. uchwałą został również nadany ZŚiNPK statut, następnie zmieniony uchwałą nr IV/79/11 z 27 stycznia 2011 r. Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego.

W strukturze organizacyjnej ZŚiNPK ujęto między innymi zespół do spraw ochrony krajobrazu oraz zespół do spraw edukacji ekologicznej. Natomiast w § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie stanowisk oraz wymagań kwalifikacyjnych, jakie powinni spełniać pracownicy zatrudnieni na poszczególnych stanowiskach w Służbach Parków Krajobrazowych<sup>4</sup>, przewidziano funkcjonowanie zespołu do spraw ochrony krajobrazu, wartości historycznych i kulturowych oraz zespołu do spraw edukacji. W złożonych w trakcie kontroli wyjaśnieniach podał Pan Dyrektor, iż podjęte zostały działania celem dokonania zmian w strukturze organizacyjnej ZŚiNPK.

Dyrektor ZŚiNPK zarządzeniami wprowadził regulaminy organizacyjne ZŚiNPK oraz dokonał podziału kompetencji i odpowiedzialności podległych mu pracowników.

W celu wykonywania statutowych zadań przez ZŚiNPK, wojewoda świętokrzyski w dniu 29 czerwca 2010 r. wydał decyzję stwierdzającą nieodpłatne nabycie z mocy prawa z dniem 1 sierpnia 2009 r. przez województwo świętokrzyskie prawa własności mienia Skarbu Państwa o łącznej wartości 676,9 tys. zł, pozostającego w użytkowaniu ZŚiNPK.

Przeciętna liczba zatrudnionych w ZŚiNPK wynosiła: w 2009 r. – 19 osób, w 2010 r. – 18 osób, a w III kwartałach 2011 r. – 17 osób. Wystąpił przypadek, iż z dniem 17 kwietnia 2009 r. na stanowisku specjalisty w Służbie Parku Krajobrazowego, została zatrudniona osoba niespełniająca wymagań kwalifikacyjnych w zakresie wykształcenia dla tego stanowiska, określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie stanowisk oraz wymagań kwalifikacyjnych, jakie powinni spełniać pracownicy zatrudnieni na poszczególnych stanowiskach w Służbach Parków Krajobrazowych. Ww. pracownik ukończył studia wyższe na kierunku chemia, a według zapisów zawartych w powyższym załączniku, dla tego stanowiska jest określony wymóg posiadania ukończonych studiów wyższych na kierunku: architektura krajobrazu, biologia, etnologia, geografia, geologia, gospodarka przestrzenna, leśnictwo, ochrona dóbr kultury, ochrona środowiska, ogrodnictwo, rolnictwo lub turystyka i rekreacja. W listopadzie 2011 r. ww. pracownik zwrócił się pisemnie do Pana Dyrektora o umożliwienie mu podjęcia od semestru letniego 2012 r. studiów na kierunku zgodnym z powyższym rozporządzeniem, na co otrzymał zgodę.

Wszystkim pracownikom Służby Parków Krajobrazowych zapewniono bezpłatne umundurowanie, stosownie do wymogów art. 107 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody<sup>5</sup>, celem noszenia go przy wykonywaniu czynności służbowych.

2. ZŚiNPK w okresie objętym kontrolą finansował wydatki środkami w łącznej kwocie 3.533,5 tys. zł, pochodzącymi z następujących źródeł: budżet wojewody świętokrzyskiego – 2.552 tys. zł, budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – 602,7 tys. zł oraz WFOŚiGW – 378,8 tys. zł.

W poszczególnych latach ZŚiNPK wydatkował następujące kwoty środków z budżetu wojewody świętokrzyskiego: w 2009 r. (od października do grudnia) – 464,6 tys. zł, w 2010 r. – 1.135,9 tys. zł oraz

<sup>3</sup> Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.

<sup>4</sup> Dz. U. Nr 41, poz. 395.

<sup>5</sup> Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.

951,5 tys. zł (od stycznia do października 2011 r.), co stanowiło odpowiednio 99,6%, 99,7% oraz 83,5% środków planowanych.

Z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla ZSiNPK przyznano w 2010 r. – 355,0 tys. zł, z czego wydatkowano 354,4 tys. zł, tj. 99,8%, natomiast w 2011 r. (do października) - 386,7 tys. zł, z czego wydatkowano 248,3 tys. zł, tj. 64,2%.

W złożonym w toku kontroli oświadczeniu Pan Dyrektor wskazał, iż pełna realizacja przez ZSiNPK zadań określonych w ustawie o ochronie przyrody, była możliwa dzięki przyznaniu dodatkowych środków na funkcjonowanie ZSiNPK przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

ZSiNPK pozyskiwał środki pochodzące z WFOŚiGW, realizując dzięki nim ogółem 21 zadań.

Prawidłowość wydatkowania środków finansowych skontrolowano dla wydatków poniesionych przez ZSiNPK w następstwie realizacji pięciu umów o największych wartościach, na łączną kwotę 213,2 tys. zł, z tego:

- czterech umów zawartych z wykonawcami usług lub dostaw w wyniku zapytania o cenę, o wartościach nieprzekraczających równowartości 14 tys. euro, przy której istnieje wymóg stosowania Prawa zamówień publicznych;
- umowy dotyczącej wymiany przyłącza sieci ciepłowniczej na terenie Nadleśnictwa Kielce – postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego zostało przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego przez Nadleśnictwo Kielce.

Umowa zawarta na czas nieokreślony w dniu 1 lutego 2010 r. przez ówczesnego dyrektora ZSiNPK Wojciecha Ścisło, w trybie zapytania o cenę, z Agencją Ochrony Mienia i Osób w Warszawie (wykonawca) na ochronę obiektów i terenu siedziby ZSiNPK przy ulicy Łódzkiej 244 w Kielcach została podpisana z naruszeniem art. 142 ust. 1 Prawa zamówień publicznych, który przewiduje iż umowę o zamówienie publiczne zawiera się na czas oznaczony. W następstwie zawarcia, ZSiNPK realizując płatność za wykonane usługi przez wykonawcę, wydatkował od początku okresu jej obowiązywania, tj. lutego 2010 r. do końca 2011 r. kwotę 78.904 zł brutto. Z dniem 31 grudnia 2011 r. Pan Dyrektor rozwiązał ww. umowę za porozumieniem stron, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia. W związku z tym ZSiNPK poniesie wydatki na rzecz wykonawcy za okres wypowiedzenia w wysokości ogółem 6.888 zł.

Stosownie do art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych<sup>6</sup>, zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego na czas nieoznaczony, z wyłączeniem przypadków dopuszczonych w przepisach o zamówieniach publicznych, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

**3.** Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy (Ch-KPK) został utworzony na mocy rozporządzenia wojewody świętokrzyskiego nr 75/2005 z dnia 14 lipca 2005 r. i zajmował obszar o powierzchni 20.505 ha, natomiast Nadnidziański Park Krajobrazowy (NPK) został utworzony na podstawie rozporządzenia wojewody świętokrzyskiego nr 76/2005 z dnia 14 lipca 2005 r. i zajmował obszar o powierzchni 23.164 ha.

Na obszarach Ch-KPK oraz NPK według wyliczeń własnych ZSiNPK, sieć obszarów Natura 2000 stanowiła odpowiednio 8.561,44 ha oraz 19.403,68 ha, tj. 41% oraz 83% ich powierzchni. Ponadto na obszarze Ch-KPK znajdowało się 10 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 373,73 ha, natomiast na obszarze NPK znajdowało się dziewięć rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 98,76 ha.

W ww. rozporządzeniach określono w sposób tożsamy dla obszarów parków szczególne cele ochrony oraz obowiązujące zakazy.

W rozporządzeniach wojewody został ustalony zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy – Prawo ochrony środowiska. Zakaz ten od 15 listopada 2008 r., stosownie do zapisów art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody, nie jest możliwy do wprowadzenia w parku krajobrazowym. Możliwy do wprowadzenia jest natomiast zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko<sup>7</sup>. W złożonych podczas kontroli wyjaśnieniach na okoliczność obowiązywania na obszarach Parków ww. zakazu Pan Dyrektor stwierdził, że: *Zmiana treści rozporządzeń wojewody świętokrzyskiego dla obszarów Ch-KPK i NPK skutkować będzie koniecznością uzgodnienia projektu uchwały sejmiku województwa między innymi z właściwymi miejscowo radami gmin oraz nasili procesy*

<sup>6</sup> Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

<sup>7</sup> Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.

*roszczeniowe gmin w zakresie wprowadzenia lub uchylecia dotychczas obowiązujących zakazów, przebiegu granic parków i ich otulin oraz szczególnych celów ochrony, co będzie sprzeczne z ideą funkcjonowania i ochrony parków krajobrazowych. Podejmę działania w celu rozwiązania powyższego problemu.*

4. Na obszarze Ch-KPK zadania ochronne były realizowane na podstawie obowiązującego planu ochrony na lata 2010 – 2029, ustanowionego uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XL/700/10 z dnia 9 sierpnia 2010 r., która weszła w życie z dniem 28 września 2010 r.

Projekt planu ochrony Ch-KPK został wykonany przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska w Warszawie (wykonawca) za wynagrodzeniem 170,4 tys. zł, określonym w umowie z 8 października 2007 r. na jego opracowanie, podpisanej w imieniu ZSiNPK przez ówczesnego dyrektora Wojciecha Ścisło. Wykonawca ww. projektu planu ochrony został wybrany w następstwie przeprowadzenia postępowania o zamówienie publiczne w trybie przetargu nieograniczonego.

Dyrektor ZSiNPK Wojciech Ścisło dopuścił do wypłaty wynagrodzenia określonego umową na rzecz wykonawcy w sytuacji, gdy nie wykonał on w ramach zakresu prac na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony Ch-KPK, oszacowania kosztów jego realizacji. Stosownie do zapisów § 14 pkt 12 rozporządzenia Ministra Środowiska z 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody<sup>8</sup>, ww. zakres prac powinien obejmować oszacowanie kosztów jego realizacji.

Plan ochrony zawierał wszystkie elementy określone w art. 20 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, a określone w nim planowane do realizacji zadania, odpowiadały szczególnym celom ochrony określonym w rozporządzeniu wojewody świętokrzyskiego nr 75/2005 z dnia 14 lipca 2005 r.

Zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, plany ochrony m.in. dla parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinny uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 tej ustawy.

Dla obszarów Natura 2000 położonych na obszarze Ch-KPK, nie został sporządzony projekt planu zadań ochronnych lub projekt planu ochrony.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w dniu 29 stycznia 2010 r. zaopiniował projekt planu ochrony Parku wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

ZSiNPK nie przystąpił jeszcze do sporządzenia projektu planu ochrony NPK oraz czterech pozostałych Parków wchodzących w jego skład. W myśl art. 8 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw<sup>9</sup>, plany ochrony parków muszą zostać sporządzone w nieprzekraczalnym terminie do 15 listopada 2013 r.

5. Na obrzeżach lub w pobliżu NPK nie umieszczono tablic informujących o jego nazwie oraz tablic o zakazach obowiązujących na jego terenie, pomimo obowiązku określonego w art. 115 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, stanowiącego iż na obrzeżach lub w pobliżu parku krajobrazowego powinny zostać umieszczone tablice informujące o nazwie parku oraz tablice o zakazach obowiązujących na terenie parku krajobrazowego.

Również na obrzeżach lub w pobliżu Ch-KPK nie zostały umieszczone tablice o zakazach obowiązujących na jego terenie. Ustawiono natomiast 10 tablic informujących o nazwie Ch-KPK. W dniu 15 czerwca 2011 r. ZSiNPK zawarł umowę z Firmą Reklamową PIK w Kielcach na wykonanie i montaż oznakowania granic Ch-PK w formie 10 tablic informacyjnych o nazwie parku, za wynagrodzeniem 9.963 zł. Wypłatę wynagrodzenia dla wykonawcy poprzedził odbiór przedmiotu umowy przez komisję złożoną z trzech pracowników ZSiNPK ([...] <sup>10</sup> – przewodniczącego komisji, [...] <sup>11</sup> – zastępcę przewodniczącego komisji oraz [...] <sup>12</sup> - członka), którzy w protokole odbioru zadania z 13 lipca 2011 r. podali, że do wykonania i montażu tablic nie wniesiono uwag a zadanie zostało przyjęte bez zastrzeżeń.

W wyniku dokonanych podczas kontroli oględzin stwierdzono, że wszystkie 10 tablic o czerwonym tle zostały wykonane z blachy ocynkowanej stalowej, o wymiarach tablic zgodnych z proporcjami określonymi

<sup>8</sup> Dz. U. Nr 94, poz. 794.

<sup>9</sup> Dz. U. Nr 201, poz. 1237.

<sup>10</sup> art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, ze względu na prywatność osoby fizycznej.

<sup>11</sup> art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, ze względu na prywatność osoby fizycznej.

<sup>12</sup> art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, ze względu na prywatność osoby fizycznej.

w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic<sup>13</sup>. Stwierdzono natomiast występowanie nieznacznych odstępstw w zakresie dotyczącym wymiarów (szerokości) wizerunku orła w koronie oraz wielkości odstępów pomiędzy wizerunkiem orła w koronie a górną krawędzią tablicy i odległością napisów od krawędzi dolnej.

Zgodnie z ww. załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, szerokość orła w koronie na tablicy informującej o nazwie parku krajobrazowego powinna wynosić 8 cm, a także 8 cm poniżej wizerunku orła w koronie powinien zostać umieszczony napis informujący o nazwie parku krajobrazowego oraz ponadto odstęp pomiędzy wizerunkiem orła w koronie a górną krawędzią tablicy i odległością napisów od krawędzi dolnej powinny być takie same.

W złożonych podczas kontroli wyjaśnieniach na okoliczność dokonanych stwierdzeń w protokole odbioru ww. zadania z 13 lipca 2011 r. i odbioru prac od Firmy Reklamowej PIK w Kielcach, [...] <sup>14</sup> podała, że odebranie zadania przez członków komisji nastąpiło bez dokonania pomiarów tablic.

Płatność kwoty 9.963 zł przez ZŚiNPK na rzecz Firmy Reklamowej PIK w Kielcach z tytułu realizacji ww. umowy została dokonana 14 lipca 2011 r.

**6.** Służba ZŚiNPK należycie wywiązywała się z zadań z zakresu ochrony przyrody, walorów krajobrazowych, wartości historycznych i kulturowych oraz działalności edukacyjnej na terenach Ch-KPK i NPK, nałożonych na nią art. 107 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.

**7.** Dotychczas zasady współpracy pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach oraz dyrektorem ZŚiNPK nie zostały ustalone w formie pisemnej. Sformalizowanie zasad współpracy ma nastąpić z początkiem 2012 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) rzetelne rozliczanie zadań finansowanych ze środków budżetowych ZŚiNPK;
- 2) udzielanie zamówień publicznych na czas oznaczony;
- 3) weryfikację zakazów obowiązujących na obszarach Parków, celem zapewnienia ich zgodności z treścią art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;
- 4) podjęcie działań w celu oznakowania granic Chęcińskiego-Kieleckiego Parku Krajobrazowego oraz Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego tablicami informującymi o zakazach w nich obowiązujących, a ponadto granic NPK tablicami informującymi o jego nazwie;
- 5) wyeliminowanie przypadków zatrudniania w Służbie ZŚiNPK osób niespełniających obowiązujących wymogów kwalifikacyjnych;
- 6) podjęcie działań zapewniających terminowe sporządzenie projektów planów ochrony dla parków krajobrazowych kierowanych przez ZŚiNPK;
- 7) stosowanie tablic informujących o nazwie parków krajobrazowych, spełniających wymogi określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic.

\* \* \*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

---

<sup>13</sup> Dz. U. Nr 268, poz. 2665.

<sup>14</sup> art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, ze względu na prywatność osoby fizycznej.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.